

МОЖЛИВОСТІ ПОЗААУДИТОРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЩОДО ОСОБИСТІСНОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ

Сучасна вища освіта має бути спрямована не тільки на якісну професійну підготовку, а й на всебічний розвиток особистості кожного студента, тому створення умов для розвитку й самореалізації студентів протягом навчання у вищому навчальному закладі наразі набуло особливої актуальності.

Самореалізацію в психології (А. Адлер, А. Маслоу, Е. Фром) визначають як базову потребу особистості. Особистісна самореалізація пов'язана насамперед із пошуком свого власного Я, пізнанням власних потреб, прагнень, можливостей, здібностей, талантів та їх розвитком і втіленням у життя для отримання позитивного й корисного результату для себе або для суспільства в цілому.

Діяльність студента протягом навчання у ВНЗ має бути як аудиторною, так і позааудиторною. На основі аналізу сучасної науково-педагогічної літератури ми дійшли висновку про існування двох основних підходів до розгляду позааудиторної діяльності: як до складової виховної роботи і як до складника навчально-виховного процесу. Як і М. Донченко, О. Максимець, Л. Петриченко, Л. Смерчак, ми розглядаємо позааудиторну діяльність у вищому навчальному закладі як необхідний складник цілісного навчально-виховного процесу, оскільки вона поєднує різноманітні заходи як навчального, так і виховного характеру. Позааудиторна діяльність – система взаємопов'язаної діяльності суб'єктів освітнього процесу, що є невід'ємним складником професійної підготовки та здійснюється поза розкладом навчальних занять з метою створення умов для особистісного розвитку студентів і їх самореалізації. Структура позааудиторної діяльності студентів, на наш погляд, є такою: а) самостійна навчальна робота студентів (підготовка до аудиторних занять, виконання завдань для самостійної роботи з навчальних дисциплін,

виконання індивідуальних завдань, пов'язаних з науково-дослідною й культурно-розважальною діяльністю студентів); б) навчальна-дослідна та науково-дослідна робота (участь студентів у різних наукових об'єднаннях і гуртках, конференціях, олімпіадах, конкурсах тощо); в) культурно-розважальна діяльність (участь студентів у різноманітних виховних заходах ВНЗ та об'єднаннях різного типу і напрямку, конкурсах, змаганнях тощо); г) студентське самоврядування (самостійне розв'язання проблем життєдіяльності студентської групи, колективу гуртожитку). За кількістю учасників виокремлюємо такі форми позааудиторної роботи: індивідуальні, групові й масові. Студенти можуть добровільно вибирати різні види позааудиторних занять. Завдання викладача ВНЗ – допомогти, інформувати, спрямовувати студентів до тих чи інших видів або форм позааудиторної діяльності.

Позааудиторна діяльність надає студентам можливості саморозвитку й самореалізації, поглиблює уявлення про себе як про особистість і професіонала, тому що передбачає добровільний вибір студентом певного виду такої діяльності, який ґрунтується на особистісно значущих мотивах, його активності, ініціативності, зростанні самостійності та творчості, відповідальності, рефлексивній діяльності, інтерактивній взаємодії викладача й студента. Система заходів для реалізації цих можливостей потребує подальших досліджень.

Степанова .В.
НТУ «ХП»

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ

Компетенція в спілкуванні припускає розвиток адекватної орієнтації людини в самій собі (власному психологічному потенціалі), потенціалі партнера, у ситуації й завданні. Тому формування комунікативної компетенції людини є актуальною проблемою психології, розв'язання якої має важливе значення як для кожного з нас, так і для суспільства в цілому.

Вивчення комунікативної компетентності особистості має наукове значення. Підґрунтям у вирішенні проблеми підготовки майбутніх курсантів до професійної комунікації є філософські та психологічні концепції спілкування.

Комунікативна компетентність – готовність особи до комунікативної діяльності. Комунікативна компетентність особистості майбутнього курсанта є важливою для формування його професійно значущих якостей. У практичному аспекті розв'язання цього завдання передбачає підвищення загальної ефективності діяльності. Висока практична затребуваність у поєднанні з недостатньою теоретичною вивченістю зумовили постановку проблеми – дослідити комунікативну компетенцію курсантів ВНЗ МВС України.

Комунікативна діяльність працівників міліції – це складна, багатопланова діяльність щодо встановлення й розвитку контактів із представниками різних вікових, професійних, культурних, етнічних груп, а також з особами з непередбачуваним психічним станом (потерпілі, підозрювані, свідки), яка відбувається за несприятливих умов та обставин і породжується виконанням службового обов'язку в боротьбі зі злочинністю, захисту від протиправних посягань на життя й здоров'я, прав і свобод громадян, державного устрою й громадського порядку; містить обмін інформацією, вироблення єдиної стратегії взаємодії, сприйняття та розуміння іншої людини.

Одержані емпіричні матеріали, що ілюструють змістові особливості формування комунікативної компетентності майбутніх курсантів на різних етапах навчання у ВНЗ, свідчать про те, що курсантам важко долати комунікативні випробування. Вони не пристосовані до комунікації, часто спілкуються агресивно (тест комунікативних умінь Міхельсона), мають занижений рівень комунікативного контролю (діагностика комунікативного контролю М. Шнайдера).

Прикладні аспекти дослідження можна використати в організаційній, профорієнтаційній і корекційній роботі з курсантами. Зібрані теоретичні й емпіричні матеріали застосовуватимуться під час професійної підготовки.